

Köztörténeti repetitorium – BTTR706OMA–01

2026/2027. tanév, őszi félév, csütörtök 16:00, Főépület XII

Kurzus címe: Köztörténeti repetitorium	Kreditértéke: 2
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: gyakorlat (kredit 100%)	
A tanóra típusa: gyakorlat és óraszám: 28 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: - Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ¹ (ha vannak): -	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok (ha vannak): online tesztek	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): –	

Kurzusleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása, vagy a féléves témák felsorolása (ld. **új szakos KKK**, ill. NAT Magyar Közlöny 2020. évi 17. szám)

A tárgy célja:

A kurzus célja, hogy az egyetemi tanulmányaikat kezdő hallgatókkal, főként azokkal, akik nem rendelkeznek emeltszintű érettségi vizsgával, átismételje a középiskolai történelmi ismereteiket 1945-ig, s azokat folyamataikban és összefüggéseikben láttassa. A hallgatók rendszeres számonkérés mellett sajátítják el az anyagra vonatkozó fontosabb fogalmakat, történelmi szereplőket, eseményeket és topográfiai ismereteket. A problémás elemeket és kérdéseket a szeminárium-vezető segítségével beszélnek meg, illetve értelmezik.

A félév menete:

1. A tárgy bemutatása, a követelmények ismertetése.
2. Ókori civilizáció és államszervezet, római vallás
3. Hódító birodalmak, Középkori Európa
4. Magyar középkor
5. Kora újkor, török hódoltság Magyarországon
6. A felvilágosodás kora
7. Magyarország a felvilágosodás korában. Új eszmék és az iparosodás korszaka
8. Reformkor, forradalom és szabadságharc
9. A nemzetállamok kora, a dualizmus
10. Szövetségi rendszerek, nagy háború
11. Az átalakulás évei a két világháború között
12. Horthy-korszak, második világháború
13. Zárt helyi dolgozat a félév anyagából

¹pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

A tárgy teljesítése:

Óra eleji **online írásbeli tesztek. Kötelező órai jelenlét** (max. 3 hiányzás, a kimaradó teszt utólag pótlendő). Kiegyensúlyozott, jó teljesítmény esetén **megajánlott jegy** **szerezhető**.

KKK megfelelés:

1. Alapos szakmai ismeretek a magyar és az egyetemes történelem nagy korszakairól (**őskor**, ókor, középkor, koraújkor, újkor, jelenkor).
2. Alapos szakmai ismeretek a magyar történelem legfontosabb eseményeiről, jelenségeiről, folyamatairól és fordulópontjairól (nemzeti ünnepek és emléknapok) a magyar őstörténettől napjainkig.
3. Áttekintő, horizontális igényű, szintetizáló, tudományosan megalapozott ismeretek Európa és az Európán kívüli világ politikatörténetéről, társadalomtörténetéről, művelődéstörténetéről, gazdaságtörténetéről.
4. A magyarság és a Kárpát-medence népeinek története napjainkig, együttélés a Kárpát-medencében.
5. Áttekintő, horizontális igényű, szintetizáló, tudományosan megalapozott ismeretek az egyetemes és a magyar történelem korszakairól, illetve az öt kontinens múltjáról, a történettudomány különböző ágainak tükrében.
6. Ismeri az emberré válás folyamatát, a humánevulúció lépéseit, az ezzel kapcsolatos tudományos érvrendszert, tisztában van az őskori társadalmak fejlődésének gazdasági, kulturális összefüggéseivel.
7. Ismeri az ókori görög és római politikai struktúrák főbb jellemzőit és változásait, az ókori és ókori keleti civilizációk kulturális örökségét (írásbeliség, művészetek, tudományok, gazdaság, jog), különös tekintettel a vallási hagyományokra.
8. Ismeri a középkori Európa és Európán kívüli világ történetét.
9. Tisztában van az öt világvallás alapvető tanításaival.
10. Ismeri a honfoglalás és a 10. század magyar történelmének témakörét felölelő kérdéseket és hipotéziseket.
11. Tisztában van az ókori és a középkori Európa történetének gazdaság- és társadalomtörténeti alapfogalmaival, a társadalmi rétegzettségével, gazdasági és kereskedelmi újításaival.
12. Tisztában van a művészettörténeti korszakokkal és főbb jellemzőivel, **elemezni tudja a világi és egyházi kultúra eltérő aspektusait**, ismeri és érti a középkori egyháztörténet legfontosabb eseményeit.
13. Ismeri a középkori Magyarország virágkorának legfontosabb csomópontjait, értelmezni tudja a korszak diplomáciai és katonai kihívásait. Tisztában van a korszak hadászati változásaival.
14. Felismeri a nagy földrajzi felfedezések jelentőségét, és értelmezni tudja az ebből következő gazdasági, kereskedelmi átalakulásokat.
15. Ismeri a kora újkori Európa és Európán kívüli világ történetét, tisztában van a reformáció alapvető tételeivel és a világra gyakorolt hatásukkal, **kontextusba tudja helyezni a katolikus megújulás jelentőségét**.
16. Tisztában van a kora újkori függetlenségi mozgalmak és a török kiűzésének jelentőségével.
17. Tisztában van a kora-újkori és újkori művelődés- és esztétikátörténeti fogalmakkal.
18. Képes kiemelt figyelmet fordítani a Kárpát-medence népeinek történetére, a magyarság középkori történetére, az államalapítás, a középkori magyar állam megszilárdulásán és válságain keresztül.
19. A magyar történelem 16–17. század eseménytörténetén keresztül képes hangsúlyt fektetni a hazafiságra, a nemzettudat megerősítésére.
20. Képes értelmezni és kontextusba helyezni Magyarország helyzetét az Habsburg Birodalomban.
21. Felismeri a felvilágosodás eszmerendszerének jelentőségét, az európai világkép megváltozásának politikai, tudományos és vallási következményeit.
22. **Ismeri és képes elemezni az újkorban kibontakozó politikai, gazdasági, társadalmi, világnézeti folyamatokat, a megjelenő új eszméket, az úgynevezett ipari forradalom első hullámának jellemzőit, hatásait és az urbanizáció folyamatát. Tisztában van a témakörhöz kapcsolódó legfontosabb forrásokkal és elemzésük szakszerű módjával.**

23. Ismeri a reformkor fő kérdéseit (a magyar nyelv ügye, a jobbágycsőrdés, a polgári alkotmányosság kérdése), Széchenyi és Kossuth programját és vitáját, valamint a rendi országgyűlés és a megyerendszer reformkori működését, **ismeri és képes alkalmazni a korszak legfontosabb forrásait.**

24. Ismeri a pesti forradalom eseményeit és az áprilisi törvények tartalmát. Tisztában van az 1848–1849-es szabadságharc eseményeivel és az azt követő megtorlással. **Rendelkezik a témakör tanításához szükséges kronológiai és topográfiai ismeretekkel, kompetenciákkal.**

25. Ismeri az ipari forradalom második hullámának jellemzőit, gazdasági és társadalmi hátterét a világban és Magyarországon, valamint a gazdasági kiegyezés és állami gazdaságpolitika részleteit a dualista Magyarországon, Pest-Buda/Budapest fejlődésének folyamatát a reformkortól az első világháborúig, **képes megfelelő IKT-támogatással szemléltetni a történelmi folyamatokat. Látja a modernizációs folyamat környezeti hatásait, tisztában van a környezeti nevelés és a fenntarthatóság témakörének lehetséges kapcsolódási pontjaival.**

26. Ismeri és források segítségével be tudja mutatni a szocializmus eszméjét (marxizmus) és a munkásmozgalom irányzatait: szociáldemokrácia, kommunizmus, keresztényszocializmus.

27. Ismeri a polgári nemzetállam jellemzőit, az alkotmányosság és jogegyenlőség jellemzőit elsősorban Németország, az Amerikai Egyesült Államok és Magyarország példáján.

28. Tisztában van a gyarmatosítás okaival és céljaival. Képes az összefüggések feltárására.

29. Ismeri a kiegyezés okait, tartalmát, a dualizmus kori Magyarország pártrendszerét, a zsidóság és a németiség polgárosodásban betöltött szerepét.

30. Tisztában van a dualizmus kori Magyarország etnikai viszonyaival, a nemzetiségek törekvéseivel, **megfelelő képi és szöveges források segítségével szemléltetni tudja az információkat.**

31. Ismeri és értelmezni tudja a hagyományos, ipari, posztindusztriális társadalmak létrejöttét és jellemzőit.

32. **Ismeri és IKT-eszközökkel szemléltetni tudja az I. világháború előzményeit, jellemzőit és eseményeit.**

33. Ismeri Magyarország 1918–1920 közötti politikai változásait, valamint az oroszországi bolsevik hatalomátvétel részleteit.

34. Ismeri és képes elemezni a Párizs környéki békék tartalmát, különös tekintettel a trianoni békediktátumra.

35. Ismeri a két világháború közötti nagyhatalmak történetét, különösen a nemzetiszocialista Németország, a kommunista Szovjetunió, a fasiszta állam és ideológia jellemzőit, valamint a világgazdasági válság folyamatát és USA-beli kezelését.

36. Ismeri az 1920-as évek Magyarországon végbemenő politikai és gazdasági konszolidáció részleteit, valamint a világgazdasági válság magyarországi hatását, kezelését és következményeit az 1930-as években. **Tisztában van a korszak kulturális életének, életmódjának jellemzőivel. A források segítségével képes bemutatni az összefüggéseket.**

37. Ismeri a második világháború kitörésének részleteit, a hadviselő feleket, a világháború jellemzőit és eseményeit, Magyarország háborúba sodródásának és háborús részvételének körülményeit.

38. Tisztában van a holokauszt részleteivel, a Szovjetunióba történő deportálásokkal és a határon túli magyarság 1944 és 1946 közötti tragédiáival. **A rendelkezésre álló források célszerű felhasználásával képes nevelési célokat megfogalmazni és megvalósítani.**

Mely NAT-KET elemeket tartalmazza a kurzus? (kerettantervekhez ld. https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat)

NAT 5–8.

A kurzus megfelel az 1–17. főbb témaköreinek.

NAT 9–12.

A kurzus megfelel az 1–20. főbb témaköreinek.

KET 5–8.

A kurzus lefedi a Kerettanterv 1945-ig terjedő témaköreit

KET 9–12.

A kurzus lefedi a Kerettanterv 1945-ig terjedő témaköreit.
Mely NAT-ra épülő érettségi vizsgatárgy követelményeket tartalmazza a kurzus? (ld. https://www.oktatas.hu/koznevelas/erettsegi/kozismereti_vizsgatargyak_2024tol)
A kurzus megfelel a közép- és emeltszintű érettségi anyagainak, az 1945-ig terjedő korszakig. Az 1.1-től az 5.10-ig témákban.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
1. Történelem 9., 10., 11. OFI 2012., OH 2020. 2. Kaposi József – Száray Miklós: Érettségi adattár. Történelem I–II–III. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, [é. n.] 3. Történelmi atlasz középiskolásoknak. OFI, 2016.
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (<i>tudás, képesség, attitűd</i>) a felsorolása, amelyek kialakításához a kurzus jellemzően, érdemben hozzájárul (ld. szakos KKK)
- „A szakképzett tanár rendelkezik szaktárgya tudományos ismeretrendszerével, az információszerezéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel. Ismeri az általa tanított szakterület (tanulási/műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, tanulási területekkel.” – Ismeri a magyar és az európai történelem korszakait. – Ismeri a történettudomány alapvető szakkifejezéseit. – Ismeri a történeti tudás, a történeti ismeretek megszerzésének, feldolgozásának sajátosságait, a történelem jellemző forrásfajtaát, elsajátítja a történeti források és a tudományos feldolgozások, módszerek közötti különbségtételt. – Fel tudja tárni események, folyamatok, cselekedetek mozgatórugóit és következményeit, felismeri az ok-okozati összefüggéseket. – Képes a történelem tér- és idődimenzióiban való eligazodásra, a történelmi fogalmak térbeli és időbeli változásainak értelmezésére. – A történelmi ismeretek, fogalmak elsajátításával, valamint a történelmi források és interpretációk mérlegelésével, hipotézisek alkotásával fejleszti a tanulók elemző, problémamegoldó gondolkodását.

Tantárgy felelőse (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. Kerepeszki Róbert, egy. docens, Ph.D. habil.
Kurzus oktatója (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Berecz Gábor, egyetemi tanársegéd